

Trygghet, trussel eller ydmykelse?

Hangarskipet USS «Gerald R. Ford» er verdens største krigsskip på besøk i Norge. Media og mange folk rundt Oslofjorden fremstiller dette som en stor positiv begivenhet. Politikerne påstår at vi har USA i ryggen for å trygge vår suverenitet.

Når analyser og kritiske spørsmål uteblir om hensikten med seilinga langs vår kyst, bør en være på vakt. Vi må stille spørsmål om hvor langt vi er kommet inn i en opprustningsspiral? Er denne praksis trygg eller er hensikten å skremme? Er Norge tjent med å skjerpe motsetningene mellom supermaktene? Kan Norge bli et militært mål i seg sjøl med denne politikken? Og hvor har debatten vært om å endre vår basepolitikk? Er dette en demonstrasjon om at Norge ikke er en suveren stat lenger?

Forsvarsminister Bjørn Arild Gram hadde ikke en gang spurt amerikanerne om de har atomvåpen med seg. Han påsto i NRK-debatten at amerikanerne er våre venner så de respekterer norsk lov. Den tilliten er det ingen grunn til å ha til et land som spionerer på sine allierte. Vi veit at de er alltid beredt med alle sine våpen. Her kom de inn med et skip som er den største militære flytende flybasen i verden.

Tidligere har vi hatt en skinndebatt om omforente baseområder med amerikanerne, bl.a. Evenes og Ramsund. Nå har vi den 5 basen uten debatt. Den norske basepolitikken ble torpedert med dette flåtebesøket. Tidligere gikk basepolitikken ut på å ikke true vår nabo i øst for ikke å bli et militært mål. Nå er basepolitikken å vise muskler. Nå skal Russland vite at vi har atomvåpen både i Oslo, i Tromsø og på våre 4 omforente baser.

Det kommer mer interessante betraktninger fra fagmilitært hold enn av politikerne. Norske og amerikanske interesser er ikke sammenfallende. Dette skipet kan skjerpe motsetninger som kan føre til krig. Å vise muskler vil føre til at Russland også vil gjøre det. Om noen nå gjør en feil, så kan slike demonstrasjoner ta av. En skarp situasjon i våre farvann kan utløse krig. Første verdenskrig er forklart med bare et skudd i Sarajevo. Norge er nødt til å være her vi er. Hangarskipet kan bare seile av gårde til en tryggere sone. Vi derimot vil bli slagmark for nok en krig for USA.

Krigens logikk er å avskrekke og skremme. Den som gir seg har tapt, for da har en vist svakhet. Avskrekking er den sikre oppskrifta på krig. Fredens logikk er åpenhet, respekt, samtaler og samarbeid. Det ser ut til at våre myndigheter velger krigens logikk enda den geopolitiske situasjonen for øyene Krim, Taiwan og Svalbard er farlig lik.

Besøket kan også ha et annet formål. Den amerikanske ambassadøren Marc Nathanson har uttalt at besøket er av enorm symbolverdi. Er tegnet overfor Norge, Russland eller skal det tjene USA? Hvor langt nord de velger å seile vil avklare det spørsmålet. USA orienterer seg først og fremst ovenfor den geopolitiske rivaliseringa mellom stormaktene. Amerikanerne vil vise muskler på en slik måte at vi fremstår som en vasallstat for USA. De har på et skip en større slagkraft enn hva hele landet har. Kan det være for å vise amerikansk tilstedeværelse i Norge?

Det ser ut til at USA har som strategi å svekke alle andre stormakter, også samarbeidet i Europa. Hittil har det gått hardest ut over Tyskland, ikke så mye for de to mest lydige statene England og Norge. Demonstrasjonen med hangarskipet kan være signal til Støre om ikke å bistå EU og Tyskland med kraft og energi til sin industri. For USA sin sårbarhet er at de snart bare har våpenindustrien igjen til eksport. Så skal økonomien i USA vokse, må våpensalget opp og gjerne brukes i Europa.

Den geopolitiske situasjonen er et USA i økonomisk krise som bl.a. har mistet industri og hvor dollaren svekkes som verdensvaluta. Videre ser vi et svekket Russland og et splittet Europa, men en voksende allianse fra BRICS-landene. En kriserammet supermakt som mister verdensherredømmet, er kanskje farligere enn noen andre. Lærdommene fra vårt forsvar i 1939 var at vi feilvurderte. Vårt forsvar rustet seg opp og sto parat på grensa til Sovjetunionen, mens angrepet kom fra et Tyskland som med sine militære muskler skulle ta revansj fra 1. verdenskrig.

Frode Bygdnes

